

הדר פרק ששי עירובין

סב.

עין משפט נר מצוה

א [מיי] פ"ב מהל' עירובין
הל' ט טו טז טז טז טז טז
שפ"ט ס"ב א':
ב ב מיי פ"ב מהל'
עירובין הלכ' י
טו טז טז טז טז טז טז
טו טז טז טז טז טז טז
ג ג מיי טז טז טז טז טז
טו טז טז טז טז טז טז
ד ד מיי טז טז טז טז טז
טו טז טז טז טז טז טז
ה [מיי] פ"ט מהל' מלמס
הלכ' טו:

רב ניסים גאון

בן נח נהרג על פחות
משהו פרוטה. שפחת
לה בסנהדרין בפרק ארבע
מיתות תנו רבנן ד' מצות
הנצטו בני נח דייניו וברכת
הטוב ורעו ונגילו עירות
ושפיתו דמים וגו' ואבר
מן חתי, ואמרו אחר זה
על שבע מצות בן נח
נהרג, ואמרו עוד אזהרה
שלהן זו היא מיתתן.
ואמרו פחות משהו
פרוטה כיון דלאו בני
מיתה גזרו גזל מילאי
הוא, ולפיכך אם בן נח
גזל פחות משהו פרוטה
נהרג, ומה שאמרו ולא
ניתן להשיבון כלומר
אפילו השיב את הגזילה
לגזול אינו נפטר מן
המיתה אלא נהרג מכל
המקום שפבר חיוב מיתה.
ובמ"ט ע"ז שפבר הוטרב
את הפועל אמרו ומאי לא
ניתן להשיבון אינו בחזרת
השיבון, כי זה שכתבו
בחרה והשיב את הגזילה
לישראל נאלץ ולא לבני
נח.

רבנו הגנאל

סוגיא דשמעתא דירת גוי
לא שמה דירה, ובבבירה
שמה למד ממשעו
פלגי, ר' אליעזר בן
יעקב סבר (בבביר) [בבביר]
דחזיה אשפיכות דמים,
תרי דשיבתי דדיירי בהדי
זו גזרו בהו רבנן איסור
עד (שפבר) [שישברון].
חד ישראל בהדי גוי דלא
שכח דדיירי, אי מוקרי
דיירי לא גזרו ביה רבנן,
ור' מאיר זימנין דחד
נמי דירה, ואמרו רבנן
אין עירוב ולא ביטול
רשות מועיל בהדי גוי עד
רשות מועיל להדי גוי עד
כמו היריקי ואבוגני
בגזן בניין, אלא אפי'
שכירה רעועה דיי
לך, אפילו הכי גוי
לא משכיר (ב) [ב] ישראל
דחיש לכשפים, ודבולי
עלמא שכירות בפחות
משהו פרוטה מן הגוי
הריא שכירות, וקיימא לן
בן נח נהרג על פחות
משהו פרוטה, ולא ניתן
להשיבון, פ"י בן נח נהרג
על הגזל שאהורתו זו היא
מיתתן, ואם יגזל בן נח
פחות משהו פרוטה נהרג
עליה, ישראל אין חייבין
עליה, שאין ישראל חייבין
אלא מפרוטה ומעלה
לפיכך לא ניתן להשיבון.
והחזרה החזרה והשיב
את הגזלה אשר גזל, ואם
(א) אין גולה (א) אין
החזרה (א) אין גולה
הרי הוא כדיר של בהמה,
מותר להכניס לתוכה
בתיים ומן הבתים לתוכה,
ואם יש שם ישראל
אוסר, דברי ר' מאיר.

גב' לא שנה חד. ישראל יחיד דר עמו: שמה דירה. ויש לו רשות בחצר וגמולא ישראל המנוחא לחצר מצימו שהוא מיוחד לו מוליא מרשות לרשות ורצנן גזרו שלא להוליא מרשות לרשות בלא עירוב דלמא חתי לפוקי מרה"י לרה"ר: הרי הוא כדיר של בהמה.

גב' יתיב אביי בר אבין ורב חנינא בר אבין ויתבי אביי גבייהו ויתבי וקאמרו בשלמא ר"מ קסבר ⁶ דירת עובד כוכבים שמה דירה ולא שנהא חד ולא שנהא תרי אלא ר' אליעזר בן יעקב מאי קסבר אי קסבר דירת עובד כוכבים שמה דירה אפילו חד נמי ניתסר ואי לא שמה דירה אפי' תרי נמי לא ניתסר אמר להו אביי וסבר רבי מאיר דירת עכו"ם שמה דירה והתניא ⁷ חצירו של עובד כוכבים הרי הוא כדיר של בהמה אלא דכ"ע דירת עכו"ם לא שמה דירה והכא בגזירה ⁸ שמה ילמד ממשעו קא מיפלגי ר' אליעזר בן יעקב סבר כיון דעובד כוכבים ⁹ חשוד אשפיכות דמים תרי דשיבתי דיירי גזרו בהו חד לא שכיח לא גזרו ביה רבנן ור"מ סבר זמנין דמקרי ודייר ואמרו רבנן ב"אן עירוב מועיל במקום עכו"ם ואין ביטול רשות מועיל במקום עכו"ם עד שישכר ועכו"ם לא מוגר מ"ט אילימא משום דסבר דלמא אתי לאחזוקי ברשותו הניחא למ"ד שכירות רעועה בריאה בעינן אלא למ"ד שכירות רעועה אמר שכירות בריאה רעועה מאי רעועה מאי בריאה אילימא בריאה בפרוטה רעועה פחות משהו פרוטה מו איכא למאן דאמר מעכו"ם בפחות משהו פרוטה לא והא שלא רבי יצחק ברבי יעקב בר גיורי משמיה דרבי יוחנן הוו יודעין ששוכרין מן העכו"ם אפילו בפחות משהו פרוטה ¹⁰ ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן ה"בן נח נהרג על פחות משהו פרוטה ולא ניתן להשיבון אלא בריאה במוהרקי ואבוגני רעועה בלא מוהרקי ואבוגני הניחא למ"ד שכירות בריאה בעינן אלא למ"ד שכירות רעועה בעינן מאי איכא למימר אפי' הכי חשיש עכו"ם לכשפים ולא מוגר גופא חצירו של עובד כוכבים הרי הוא כדיר של בהמה ¹¹ ומותר להכניס ולהוציא מן הצר לבתים ומן בתים לחצר ואם יש שם ישראל אחד אוסר ¹² דברי רבי מאיר רבי אליעזר בן יעקב אמר לעולם אינו אוסר עד שיהו שני ישראלים אוסרים זה על זה

הנהרות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ר"א בן יעקב אמר לעולם אינו אוסר עד שיהו וכו' דירה ולא הוא אוסר: (ב) טוב' ד"ה בן נח וכו' ולא כפי' דלפני קאמרו גמולא מן השמים וכו' דלא שייך גבי עמיס דהא גזלו נקטס את נקטס: פ"י מהיבא וחממה ורבינו גרסו פ"י כלי הניתן.

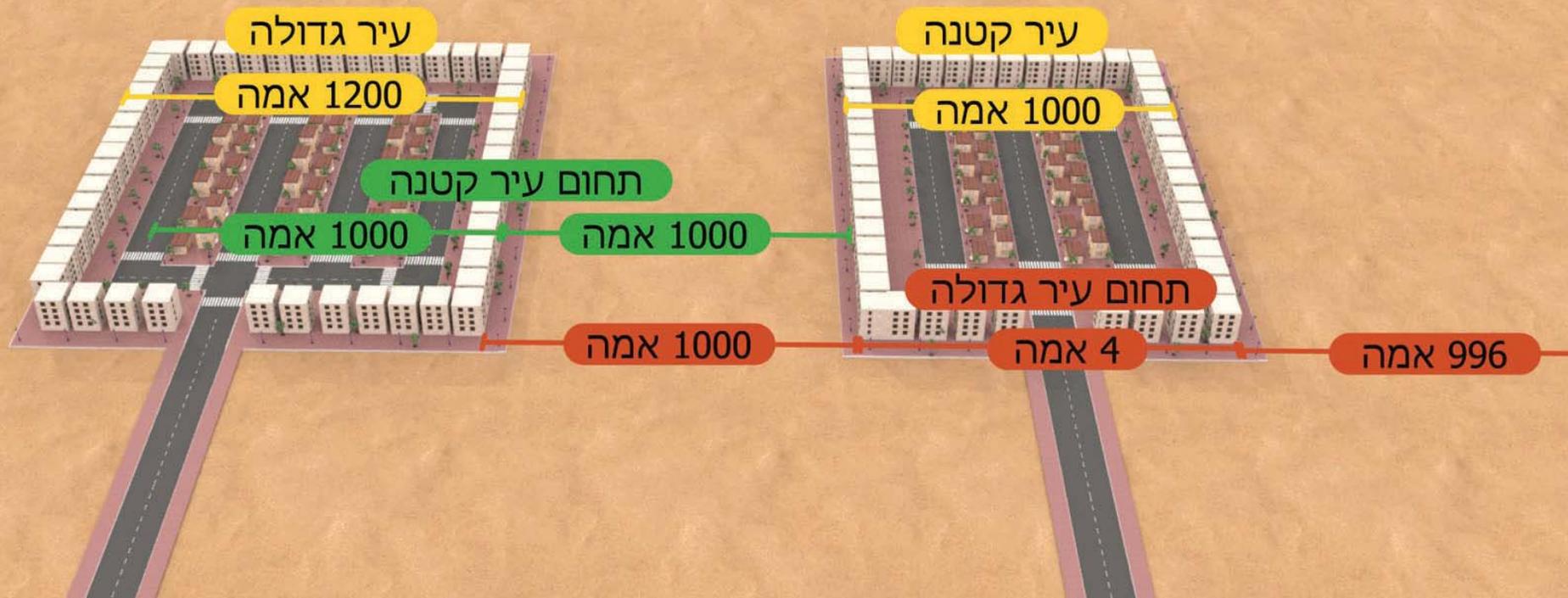
מוסף רש"י
בן נח נהרג על פחות משהו פרוטה. שן עגול ישראל פחות משהו פרוטה, אפי' דגני ישראל לא ממונא הוא דממלי עליה, גני עובד כוכבים ממונא הוא וכן נהגוה על הגול כנסתרין (ו). ואחרי' אזהרה שהן זא מיתתן ואשמועינן ר' יוחנן דעכו"ם לא מחיל אפילו אפחות משהו פרוטה והוי גול לדירה: לא ניסן להשצון. דגבי ישראל כתיב ¹³ והשיב את הגזלה אבל דעכו"ם לא כתיב השבה הלכך כיון שעבר נהרג ואינו משלם: נפסקהין ואבוגני. למלואות החצר נפסקהין וקמדתלואות א"י ירנה: חזירו על עכו"ם. אפי' סתם חזירות פתוחין לתוכן כתיב הרצה אין רשות עכו"ם חלוקה להישב רשות כל אחד ואחד לבדו לדירת עכו"ם לא שמה דירה וישראל שאינו דר עמיהן שנתנן לאחד מן הבתים שצבת מותר להוליא מן הבתים ¹⁴ לחצר ולא הוי מוליא מרשות המיוחדת לעכו"ם זה לרשות שאי' לכוין: ואם יש שם ישראל אחד. דר עמיהן אוסר על כל ישראל להוליא מן הבתים לחצר מפני שאי' כחזירו: ר"א בן יעקב אמר ¹⁵ עד שיהו שני ישראלים. ריין בשני בתים קאמרו אוסרין זה על זה רשות העכו"ם חלוקה מהן ואוסר העכו"ם על בתים והן אוסרין על בני העכו"ם מלהוליא לחצר דשויה רצנן לדירת עכו"ם דירה כדלמך לעיל אבל בישראל יחיד לא שויה רצנן לדירת עכו"ם דירה ולא הוא אוסר על צימו של ישראל ולא ישראל אוסר על צימו שאין חילוק רשות דעכו"ם:

אמר
לומר כן לפי אותה שיטה דפרק בתרא דעכו"ם (דף ע"א): דבעי למידק דמשיכה דעכו"ם קונה דאי אינה קונה אמאי נהרג אבל צהא דנהרג על שיה פרוטה לא קשיא ליה דדדין הוא שיהרג אפי' דלא קני ציה משיכה כיון דהוי ממונן חשבו ¹⁶ אבל צפחות משהו פרוטה דלאו ממונן הוא ובמשיכה נמי לא קני ¹⁷ אמאי נהרג ואי בגזול מעכו"ם איירי א"כ אפי' צפחות משהו פרוטה ממונן חשבו הוא לגבי עכו"ם דלא מחיל על פחות משהו פרוטה ודדין הוא שיהרג אף על גב דלא קני ליה ¹⁸ כיון דחשיב ממונן לגביה כמו שיה פרוטה וכל הגזלים דמייחיי על הגזילה אפי' דלא קנו ליה ¹⁹ אבל מהא דנהרג על גזל פחות משהו פרוטה מישראל דייק שפיר דפרשת ²⁰ ומשמע ליה דאיירי בגזול מישראל מדקתני ולא ניתן להשבון כלומר דאינו חייב להחזיר ²¹ ובגזול מעכו"ם היה חייב כיון דקפיד ולא כפי' דפטרי ²² בגזול מן העכו"ם משום דלא כתיב ציה השבה ממשום קים ליה דצרה מנייה לא מייסר מעיניה לעכו"ם ועוד דלפילו עכו"ם ²³ דהא נטלו לטעון כסותו בגזול בתרא (ב"מ דף ק"ד). משמע דלא קנו אלא ציאות ומוקמינן בלסטים עכו"ם ועוד דלפילו בישראל אי הוי בעיין חייב להחזיר ולא אמרינן קים ליה דצרה מנייה כדמוכח בפרק בן סורר (בבבירין דף ע"ב). גבי צהא צפחות משהו פרוטה דהא דמייחיי מיתה משום דמלמך לישראל כלומר שהו חשבו ממונן ציד עכו"ם דאין סביר לומר שאם יעירו צהא ענין שיתחייב מיתה ומאי לא ניתן להשבון כלומר כיון דלא קנייה צפחות משהו פרוטה של ישראל הוא דאי משום דמייחיי להחזיר אבל אין לפרש אינו צפחות השבון לענין שיפטרי צהצתו ממיניה כמו ישראל ממלקות דהוי בכך ניתק לעשה דאם כן דחק צחנס להעמידה בישראל ומשום דמלמך לישראל חלוקה מנה צחנס עכו"ם: **בן הדרקי** ואבוגני. פירוט מוהרקי כתיבה וחוממות כמו מוהרקייהו דהני צטפסא דמלמך מנה צחנס הכולן (יבמות דף מ"ו): ואבוגני ²⁴ שלומים ור"מ פירש מוהרקי ואבוגני כמו בניין: ורבי

בן נח נהרג על פחות משהו פרוטה ו"א ניתן להשיבון. פירש בקונטרס דגבי ישראל כתיב והשיב את הגזלה אשר גזל אבל צעוד כוכבים לא כתיב ²⁵ הלכך כיון שעבר נהרג ואין משלם משמע מתוך פירושו דלפילו בגזול מעכו"ם חזירו ²⁶ לא מייחיי צהצבה ²⁷ ולא יתכן

לומר כן לפי אותה שיטה דפרק בתרא דעכו"ם (דף ע"א): דבעי למידק דמשיכה דעכו"ם קונה דאי אינה קונה אמאי נהרג אבל צהא דנהרג על שיה פרוטה לא קשיא ליה דדדין הוא שיהרג אפי' דלא קני ציה משיכה כיון דהוי ממונן חשבו ²⁸ אבל צפחות משהו פרוטה דלאו ממונן הוא ובמשיכה נמי לא קני ²⁹ אמאי נהרג ואי בגזול מעכו"ם איירי א"כ אפי' צפחות משהו פרוטה ממונן חשבו הוא לגבי עכו"ם דלא מחיל על פחות משהו פרוטה ודדין הוא שיהרג אף על גב דלא קני ליה ³⁰ כיון דחשיב ממונן לגביה כמו שיה פרוטה וכל הגזלים דמייחיי על הגזילה אפי' דלא קנו ליה ³¹ אבל מהא דנהרג על גזל פחות משהו פרוטה מישראל דייק שפיר דפרשת ³² ומשמע ליה דאיירי בגזול מישראל מדקתני ולא ניתן להשבון כלומר דאינו חייב להחזיר ³³ ובגזול מעכו"ם היה חייב כיון דקפיד ולא כפי' דפטרי ³⁴ בגזול מן העכו"ם משום דלא כתיב ציה השבה ממשום קים ליה דצרה מנייה לא מייסר מעיניה לעכו"ם ועוד דלפילו עכו"ם ³⁵ דהא נטלו לטעון כסותו בגזול בתרא (ב"מ דף ק"ד). משמע דלא קנו אלא ציאות ומוקמינן בלסטים עכו"ם ועוד דלפילו בישראל אי הוי בעיין חייב להחזיר ולא אמרינן קים ליה דצרה מנייה כדמוכח בפרק בן סורר (בבבירין דף ע"ב). גבי צהא צפחות משהו פרוטה דהא דמייחיי מיתה משום דמלמך לישראל כלומר שהו חשבו ממונן ציד עכו"ם דאין סביר לומר שאם יעירו צהא ענין שיתחייב מיתה ומאי לא ניתן להשבון כלומר כיון דלא קנייה צפחות משהו פרוטה של ישראל הוא דאי משום דמייחיי להחזיר אבל אין לפרש אינו צפחות השבון לענין שיפטרי צהצתו ממיניה כמו ישראל ממלקות דהוי בכך ניתק לעשה דאם כן דחק צחנס להעמידה בישראל ומשום דמלמך לישראל חלוקה מנה צחנס עכו"ם: **בן הדרקי** ואבוגני. פירוט מוהרקי כתיבה וחוממות כמו מוהרקייהו דהני צטפסא דמלמך מנה צחנס הכולן (יבמות דף מ"ו): ואבוגני ³⁶ שלומים ור"מ פירש מוהרקי ואבוגני כמו בניין: ורבי

1. מפני שהוא דבר שאינו חשוב והגזול מוחלו, והא ליכא למימר אלא בישראל דלא קפיד עליה ומפני שהוא פחות משהו פרוטה. ש. 2. דבישראל הוא החדשה תורה שאינו מת ומשלם. 3. ש.

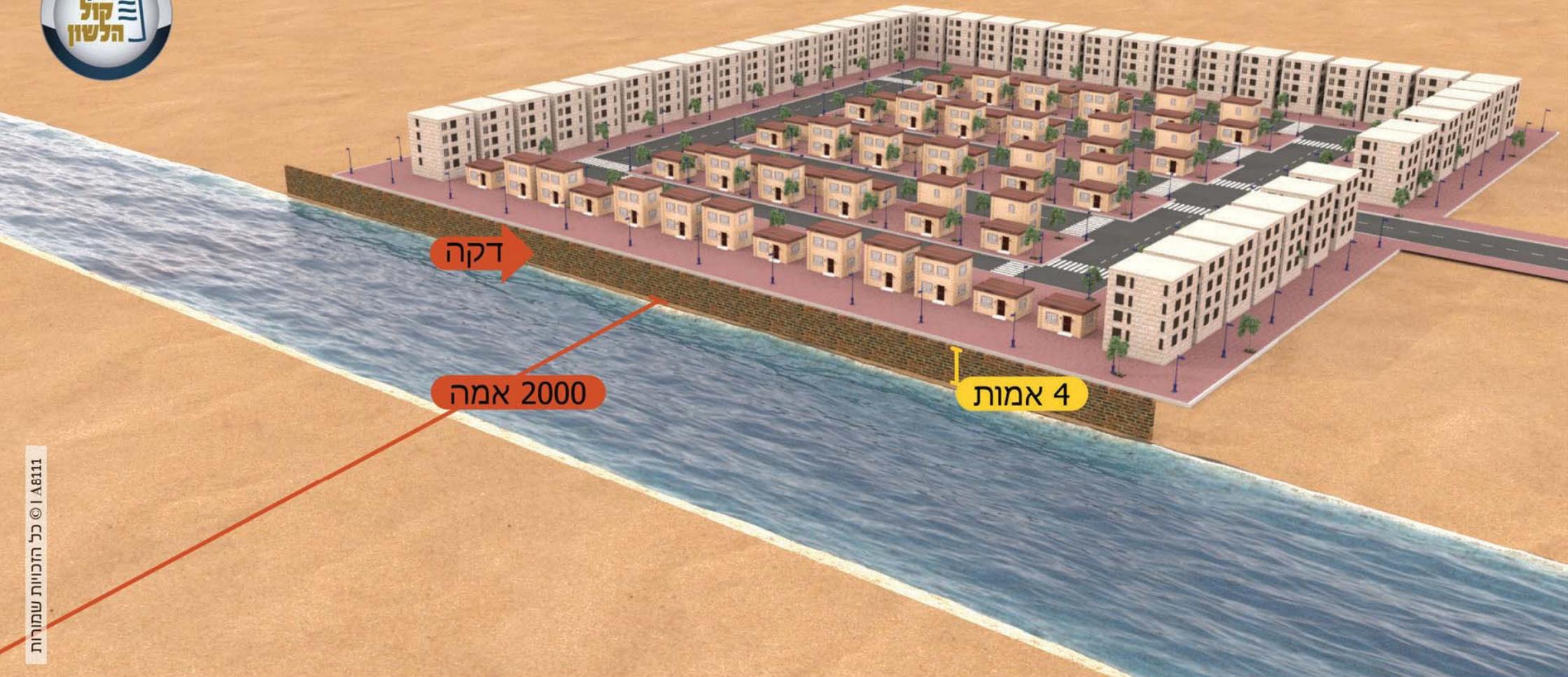

© IAB110 כל הזכויות שמורות

אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה ואין אנשי עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה...לאו משום דהני כלתה מידתן בחצי העיר והני כלתה מידתן בסוף העיר

עירובין דף ס"א ע"א

© כל הזכויות שמורות | A8111

**”עיר שיושבת על שפת הנחל אם יש לפניה דקה ארבעה מזודדין לה משפת הנחל”
לשיטת רש”י**

עירובין דף ס"א ע"א

שו"ע סי' שצ"ח סעי' ט'

2000 אמה

4 אמות

“עיר שיושבת על שפת הנחל אם יש לפניו דקה ארבעה מזרדין לה משפת הנחל”
לשיטת ר"ח וזרי"ף וזרי"ב

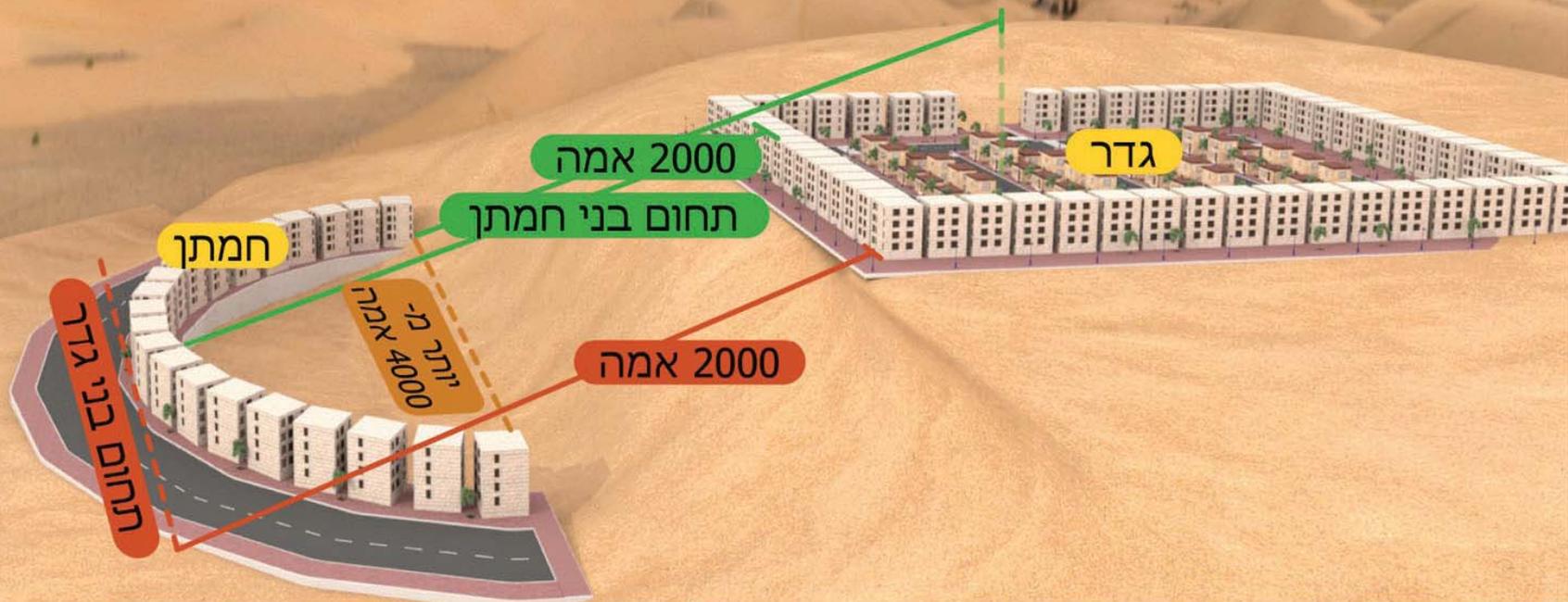
עירובין דף ס"א ע"א

התיר רבי שיהו בני גדר יורדין לחמתן ואין בני חמתן עוליין לגדר... לאו משום דהני עבוד דקה
והני לא עבוד דקה

עירובין דף ס"א ע"א

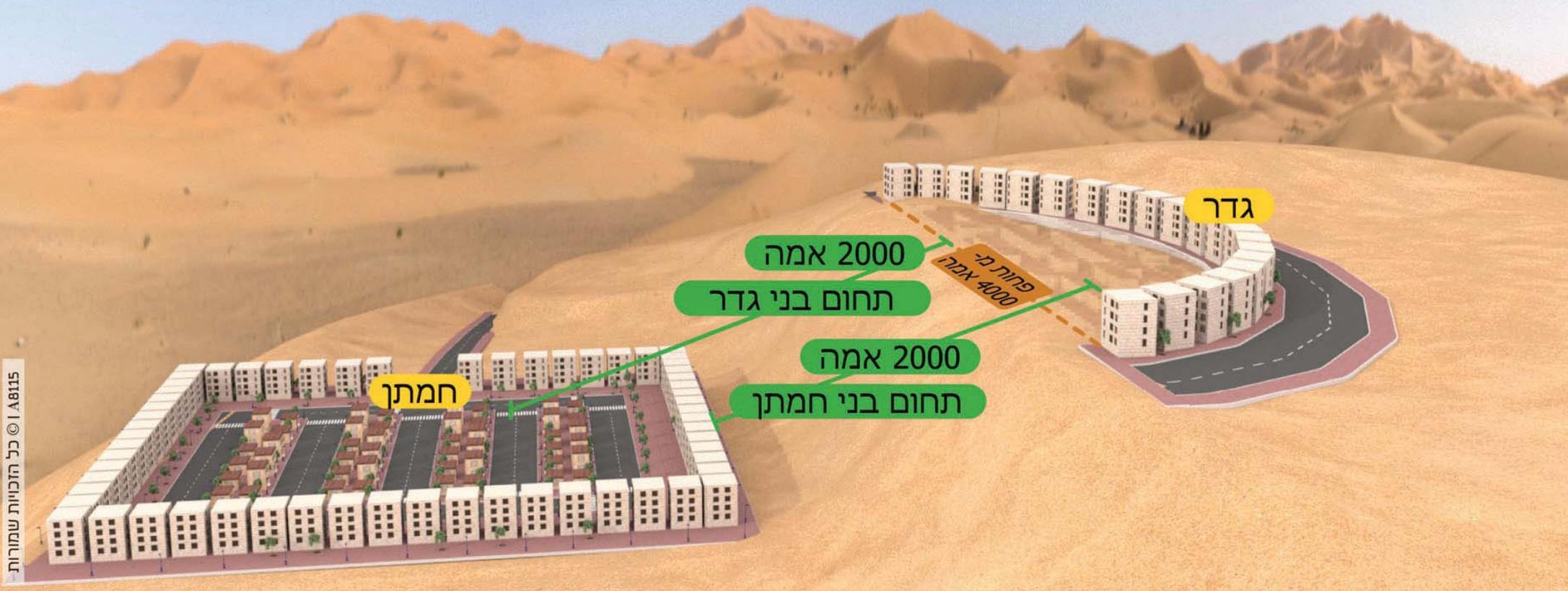

© | A8114 | כל הזכויות שמורות

**"רב ספרא אמר עיר העשויה כקשת הזאי"
לפירוש רש"י - לביאור הרשב"א והריטב"א והמאירי**

עירובין דף ס"א ע"א

© 1.8115 כל הזכויות שמורות

”רב ספרא אמר עיר העשויה כקשת הזאי”
לפירושו ר”ח והתוס’

עירובין דף ס"א ע"ב

תוס' ד"ה עיר

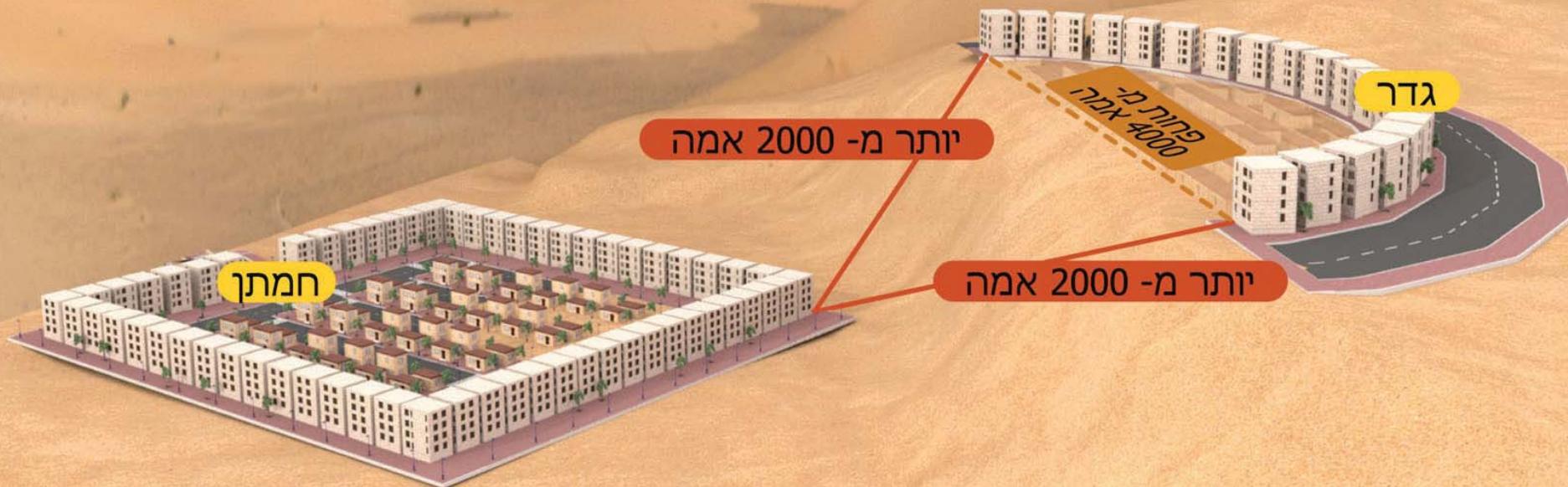

”ואפשר שאף מחמתן לראשי הקשת של גדר היה יותר מאלפים”
לפירוש המהרש"א

עירובין דף ס"א ע"ב

תוס' ד"ה עיר

"ואפשר שאף מחמתן לראשי הקשת של גדר היה יותר מאלפים"
לפירוש המהרש"ל

עירובין דף ס"א ע"ב

שו"ע סי' שפ"ב סעיף א'

ישראל

נכרי

© כל הזכויות שמורות | 150115

הדר עם הנכרי בחצר

עירובין דף ס"א ע"ב

שו"ע סי' שפ"ב סעיף א

עד שיהיו שני ישראלים אוסרים זה על זה

מעשה בצדוקי אחד שהיה דר עמנו במבוי